

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pasteye Vande Calvinisten Ontdeckt Rakende het opnemen vande grontregghelen Der Oude Ketteren

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1670

III. Deel. Hoe de Donatisten ende andere ketters dit voorseyde ghevoelen
van Augustinus bestreden, ende de Calvinisten met hun hier in
over-een-komen.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34133

III. D E E L.

Hoe de Donatisten ende andere ketteren dit voorseyde ghevoelen van Augustinus bestreden, ende de Calvinisten met hun hier in overeen-komen.

De Donatisten siende datse van Augustinus ghepraemt werden met de autozstept van de Kercke om haere upt-legginghen vande Schyssture te volgen/sepden dat de kercke in't beginfel oprecht was ghetweest/ maer datse in de volghende tijden besweken was/ ende dat hunne kercke alleen was over-ghebleven/ ghelijck de twee gheslachten van Juda en Benjamin waeren over-ghebleven onder de vielen andere gheslachten van Israel, de welcke sich hadden af-ghescheyden; ende de twaelf Apostelen by Christus waeren ghebleven als de twee-en-sebentigh discipels besweken.

De selve antwoorde van dese ketteren hebben de Calvinisten mede tot hun hoordeel ghenomen gelijck men kan sien by du Moulin *Lib. 1. Nouv. cap. 41.* 't welck oock de andere Calvinisten gheduerigh in den mont hebben/segghende dat de kercke die eertijds oprecht was nu gantschelijck verballen ende besweken is/ ende dat de oprechtigheyt alleen by hun is ghebleven. Dit sepden eertijds de Donatisten, ende nu se sijdt de Calvinisten tot gheen ander eynde als om de autozstept van de kercke/ die Augustinus soo preept te niete te doen.

Hooft nu hoe Augustinus sich hier teghen gheset heeft: eerst de *unit. Eccl. cap. 12.* ende *cap. 19.* De ketteren sepden dat-se gheene andere bewijfen en begerden te hebben als upt de Schyssture alleen / ende dat de Schyssture

Schysfuere soo klaer was datse gheen en upt-leg-
ger van doen hadde; dese gront-reghelen neeme
Augustinus teghen hun op/ om hun met hun eyghen
mēt de keel af te slijden: Wel aen / seyt hy / ghy-
den seght dat de kercke alleen hy in Afriken ghes-
creuen is / toont ons dit klaer upt de Schysfuere/
maer brenghet ons soodanighe plaesen doort die
gheenen upt-legger van doen hebben/ ende die ghy
met en dyaelt naer uwen sin: De ghene die seghe
nt de Catholijcke kercke de heere werelt doort is
creuen/ ende alleen in Afriken hy de Donatisten ge-
creuen/ dat hy verbloekt is / ofte wel dat hy on-
klaerlyck soone in de Schysfuere.

Dit selve praemt Augustinus meer als op ses an-
dere plaesen: Datse ons / seyt hy *de unis. cap. 13.* soo
klaer in Schysfuere roonen dat hunne kercke al-
ten ober-gebleven is/ gelijk wy daer lesen dat'er
twaelf geslachten van Israel niet meer als twee
over en bleven/ wy en sullen hun niet teghen-spre-
ken: Doch indien dit niet klaere woorden in de
Schysfuere niet te binden en is / ende sy dit willen
maecken doort glossen / uptlegginghen / ende
spitten/ de Schysfuere sal ick ghelooven/maer niet
glossen ende upt-leggingen vande ydele ketters.
De redenen waerom dat Augustinus dese upt-leg-
ginghen niet ghelooven noch aenbeelden en wilt/
seyt hy *cap. 17.* niet alleen om dat sy selve seiden
dat de Schysfuere soo klaer was/ dat-se geene upt-
leggers van doen hadde/ maer aldermeest om dat
hy de baste ende onseylbare waerheyt wilde heb-
ben / ende niet onseker ende twijfelachtighe din-
gen: daerom versoekt hy van de ketters dat
hem klaer upt de Schysfuere betwijfen niet al-
ten dat hunne kercke alleen is over-gebleven/
maer oock dat Godt aen hun / den H. Gheest heere
moest / ghelijck hy dede aen sijne Apostelen / ende
dat Manicheus met sijne aenhanghers Apostelen was.
Toont ons dit/ seyt hy / klaer upt de Schys-
fuere: kont ghy niet roonen dat ghe den H. Gheest
geet / soo en wil ick dan niet recht ut. upt-leg-
ghen

ghen en gloffen op de Schyftuer niet ghelooben:
om datse twijffelachtigh ende onseker zijn / en niet
dan den H. Gheest gedictteert / maer van leugenacht
rige menschen verfiert. Want ghy oock met klare
woorden uyt de Schyftuer niet bewijfen dat Mani
cheus een Apostel is / soo en is dan ul. kercke altem
niet oßer ghebleven / want dan soude dooz de selbe
de heele wereldd moeten verbolt / ende in 't gheloof
berntentwt worden / soo moest ghy ong dan neulve
Apostelen senden die ong een ander gheloof souden
leeren als wy te voren ghehadt hebben. Wilt ghy
dan staende houden dat de Catholijche kercke bes
weken is / maer niet de utwe / bewijst ong dat Mani
cheus een apostel is: Want wie sal ghelooben dat
de Catholijche kercke / die dooz soo vele ghetughe
nissen bevesticht is / soo haest soude moeten ver
gaen / ende dat de Schyftuer niet een woort en sou
de vermanen van 't overblijven vande kercke der
Donatisten, van de welcke alleen / de wereldd moet
herst wt / berntentwt / ende verbolt worden: Want
ghy dit al-te-mael op het alderklaerste uyt Schyft
tuer niet bewijfen / 't ghene wy soo rechtveerdigh
van ul. verfoecken / gheloofst dan de waerheyt / sijn
utwen mont / hout u gherust / ende bekeert u van u
we uyt sinnigheyt tot de saligheyt.

In deser voeghen argumenteert Augustinus op
twee verscheyden plaetsen van sijn boeck genoemt
de unit. Eccles. namelijck cap. 19. 27. ende op d'ij plaet
sen van sijn schyft ghenoemt *contr. Epist. fundam.* cap. 5.
14. en 18. ten lesten de *Actis cum Felice lib. 1. cap. 13.*

Wat dese selbe wapenen moeten wy de Manichen
en Donatisten van onsen tijdt / dat is / de Calvinisten be
stryden: Wy roepen mede gelijck die oude kercke
de alghemeene kercke is vergaen / de onse alleen en
is niet besweken / de onse alleen is de waerachtige
Wy vraghen met Augustinus: Wer staet dit t'laet
in de Schyfture? waer staen de e woorden: De al
ghemeene kercke is vergaen, de Calvinisten alleen zijn over
gebleven, de Calvinisten alleen hebben de waerachtige
kercke: Toont ong dese woorden / soo-se darrige
ghy

ghen / in de Schyftuere soo klaer is dat-se gheene
 uplegghers van doen heeft: Wilt ghy ons eenighe
 Schyftuer-plaetsen gaen uplegghen / ende die al-
 so passen en draepen naer uwen sin / wy en hebben
 niet uwe uplegginghen niet van doen / ofte toont
 ons eerst met klaere woorden upt de Schyftuere/
 dat ghy leden Calvinisten in het besonder den H.
 Gheest hebt/ende dat-ghe Apostelen sijt/die de we-
 rit moest komen vernieuwen ende verbollen: Wy
 in verfoeken van u niet anders met Augustino, als
 ghene ghelijcksozmigh is aen uwe eyghen leerin-
 gen, ghy leert dat de Schyftuere soo klaer is dat-
 se gheene uplegghers van doen heeft / toont ons
 dat in de Schyftuere sonder uplegginghen dat de
 kercke bande Calvinisten alleen / is overghebleven
 ende de waerachtighe is / toont ons dat klaer son-
 der uplegginghen dat de Calvinisten den H. Gheest
 hebben/ende Apostelen sijn: Mont ghy dit niet doene
 so en sijn uwe uplegginghen niet anders als ver-
 borre vonden van menschen/ ende uwe kercke niet
 anders als een kasteel in de locht, oversulcx ghe-
 set aen de waerheyt / slopt dooztaen uwen mont/
 dat hout u met Augustinus in het aenbeerden ende
 verklaren van de Schyftuer / by die kercke die
 noch hedens daeghs de heele werelt dooz / is ver-
 slopt / die / beghinnende banden H. Petrus, noch de
 successie der Bisschoppen heeft / die met intrakels
 bezigtigt wordt / ende den naem van Catholick
 heert / en sijn niet beschaeint hier in Augustinus te
 volgen / die van uwen Calvin niet alleen op het
 hoogste gheprezen wort / maer doock spreect upt
 den mont / ende al ghemeen gheboelen van alle de
 andere rechtsinnighe vaders.